

ET OS

-et verk for stryketrio og oppleser

musikk: Maja Solveig Kjelstrup Ratkje
tekst: Karin Sveen (fra "nye dikt", utgitt på Oktober, 1996)

musikken er et bestillingsverk fra Festspillene i Elverum 2000

This music's copyright protected

TEGNFORKLARING:

Forholdet mellom tekst og musikk:

Strykerne forholder seg til teksten. Stiplede, vertikale linjer viser hvor tekst og musikk sammenfaller.

Piler etter tekstblokkene indikerer at teksten varer ut i (de) neste system(ene).

Avsnitt som ender i en fermate eller mobil må ikke avsluttes før teksten er ferdig. Satsene fremføres så attacca som mulig.

Mikrointervaller:

Verket er i 16 sats. Annenhver sats er merket med en bokstav og resten med tall.

I de satsene som er merket med bokstav benytter jeg en skala som stammer fra overtonerekken, noe som gir mikrointervaller:

kvarttoner (♯) sjettedelstoner (♭) og dessuten små terser over kvinten og grunntonen som gir ørlite lavere tonehøyde.

(Sistnevnte kan omtrent betraktes om imaginære nyanser, men det er riktig å notere det på denne måten.) Det benyttes ulike grunntoner for hver sats

Fra en grunntone på C, kan denne skalaen utledes slik (med overtonenummer under i parentes):

Flageoletter i satsene med bokstavtitler:

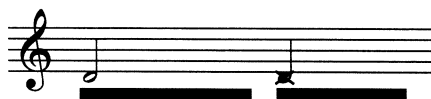
I disse satsene skal det benyttes naturlige flageoletter. Unntak er markert med art. flg.

Flageoletter som klinger en stor ters over grunntonen, er naturlig en nyanse lave i forhold til en temperert skala.

Derfor er dette notert med fortegn med piler i parentes.

I, II, III og IV viser hvilken streng som skal benyttes; henholdsvis E-, A-, D- og G-streng på fiolin og A-, D-, G- og C-streng på bratsj og cello.

Crush-tone:

Før buen sakte og press den mot strengen for å frembringe skrapelyd med minst mulig klar tonehøyde. Spilles sul ponticello.

Der det er kryss over noten skal strengen dempes ved å legge venstre hånds fingre løst over strengen.

Mobiler:

Mobilen gjentas så lenge pilen viser.

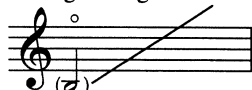
Venstrehåndspizzicato:

Bartók-pizzicato:

Flageolett-glissando:

Glissando med fingeren løst på strengen. Det klingende resultatet blir alt annet enn en glissando.

Hurtig tremolo:

Så høyt som mulig (tonehøyde):

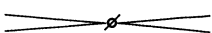

Hardt fingernedslag (uten bue):

(lyden av løs streng som slippes)

Fingeren settes hardt ned på gripebrettet på angitt tonehøyde.

 Til og fra niente.

1.

Oppleser [Jo! Du ler! Du ler din egen latter! Du ler av meg! Jeg står på fortauet og ser det i et speilglassvindu!]

♩ = 96

spicc.

sul G

(l. h. pizz.)

s.p.

f *fp* *mf*

[Uhørt latter nesten, grensende mot taushet for meg, får meg til å stanse, lent mot bulderet langs gata, lent mot lyden av det, som ei flomstor elv med kampesten i kast langs bunnen,]

Vln

Vla

Vlc

sul D
col legno
jeté
(gliss.)

jeté

sul G
(crush)

mp

f

mp

spicc.

jeté

fff

mp

(crush)
(don't lift bow!)

5

7

jeté

(crush)

jeté

sul C
(crush)

f

mp

f

mp

f

[hensatt i så enkle bilder at jeg blir som farlig barn igjen og skjemmes, slått av skam og slått av skrekk fra mange jeg og]

Vln

Vla

Vlc

sul G
(fig. glissando)

pp

fffz

mf

mp

sul G
(fig. glissando)

col legno
jeté

pizz.

mp

pp

p

f

mp

sul A
(fig. glissando)

(l. h. pizz.)

spicc.

III
IV

pp

f

mp

pp

f

mp

[dobbeltkroppen, trippel, kvarten, kvinten, septimus og octocorpus, slått av trangen til forvanskninger, av frykten for enfoldig, forhistorisk å gå leende i vannet.]

Vln
Vla
Vlc

10
16

col legno jeté
alla punta non vibr. (detaché)
ord.
sul A
f
s.p.
alla punta
ff
ppp
col legno jeté
col legno jeté
fig. glissando
col legno jeté
alla punta

Vln
Vla

14
16

C

vent i ca. 10 sekunder etter at musikken har begynt:

[« Ta det med ro, min venn. Du blir som barn, men aldri barn igjen. Gå i vannet, strømmen, stryket nå, så fragmentarisk, uren, rå! Magasiner din kraft, og dem deg gjerne opp og tem din form, men sett deg fri til slutt og omform deg som vannet gjør, så vill er du og jeg og vi, så mange, ville og besatt av energi. »]

Oppleser

♩ = 72

Fiolin

III

IV

col legno
jeté

(7)

IV

(sim.)

Bratsj

sul C

pp

Cello

sul C
(crush-tone with damped string)

mp

pp

mp

Vln

(ord.)

non col legno

col legno

non col legno

8va (ord.)

Vla

p

ppp

Vlc

pp

ppp

Vln

8va (ord.)

8va (ord.)

8va II art. flg.

pp

Vla

pp

Vlc

pp

pp

pp

[Alt flyter likevel. Alt flyter heldigvis. Det liv, de liv, som rører seg i meg, er dømt til vekst, forvandlinger og stille stand.]

Oppleser

Violin: $\text{♩} = 96$, *sul D*, *col legno jeté*, *p*, *mp*, *pizz.*, *alla punta non vibr. (detaché)*

Viola: *mf*, *5*

Cello: *f*, *p*, *spicc.*, *mf*

Violin: *as fast as possible*, *ord.*, *3*

Viola: *pp*

[Jeg som ikke ferdes ute, selv i byen, og om jeg må, som nå, i regn, med paraplyen mellom meg og vannet,]

Violin I: *individual tempo as fast as possible (detaché)*, *p*

Violin II: *individual tempo as fast as possible (detaché)*, *p*

Viola: *individual tempo as fast as possible (detaché)*, *p*

[med maske over ansiktet, så mange trekk, en kunstig lød i huden, lainet glød i blikket, sparkelmasse over sprekken.]

Violin (Vln): $\bullet = 96$; *f*; *s.p.*; *alla punta*; (percussive finger placement, no bow); *mf*

Viola (Vla): *f*; (crush); *mp*; *alla punta*

Violoncello (Vlc): *f*; (crush); *mp*

Violin (Vln): 8; *pizz.*; *p*

Viola (Vla): *col legno jeté*; *flautando*; *pp*; *pizz.*; *p*

Violoncello (Vlc): (crush); *f*; (crush); *pp*; (crush); *pizz.*; *p*

[Vel. Sprekk. | Vel. Flyt. | Flyt vel. | Vel blikk.]

D

[« Blikk på byens representative vannfontener! Et vann i aftenkjøle, ja, men vann, en kniplingsbekk som trosser tyngdeloven, en ild av vann fra byfakirers munn, som blanke trær av vann på byens tørre land!]

Oppleser

♩ = 72

*flautando sul tasto (extremely light bow)
non vibr.*

sul E
(open string)

ppp *p* *pp* *ppp*

Fiolin

Cello

pp

[Se! Øyet er den ene sans i kroppens vann, som flyter sammen med det vann det ser! Det renner. Vannet renner. Det renner gjennom grus og gras og rennestener, lager far som minner meg om]

più mosso

p *pp* *ppp*

sul E

Vln

Vla

pp

*flautando sul tasto (extremely light bow)
non vibr.*

p *ppp*

sul A

Vlc

[breens undersider og det silkeglatte fjellet under føttene en yngre sommer, nesten glemt og nesten ikke gammelt lenger. Slik slår de meg til uro, gjør meg fjern de fjerne år da jeg var barn og gikk i lære med ei isøks slått i breen, oppslått breens underside, varm som smeltepunktet. »]

meno mosso

pp *ppp*

sul E

Vln

Vla

ppp

*flautando sul tasto (extremely light bow)
non vibr.*

loco

ppp *mp* *ppp* *p* *ppp*

(open string)

Vlc

3.

Opleser solo:
 [Lær meg å tre fram og se. Å selvforglemme i et vann av tre.]

E

vent i ca. 20 sekunder etter at musikken har begynt:

[« Den isblå kalde breen kalvet langsomt først og langsomt så med veldige bevegelser, kuperte hele moderlandet glasialt fra nord til sør, fra fjell til storhavet som omslutter det vesle av verden som ikke er skjult. »]

Oppleser

Fiolin

Bratsj

Cello

$\bullet = 60$

sul E

(open string)

pp

flautando sul tasto non vibr.

pp

pp

pp

molto espressivo

mp

Vln

Vla

Vlc

(open string)

pppp

(non vibr.)

mp

pp

[Strøm og brus brak av vann og grus. Virvar, sprut og ståk og sus, og endelig en form, et os, en åpen munn, et språk, et land, et sted er født. »]

Vln

Vla

Vlc

flautando sul tasto (extremely light bow)

pp

(open string)

flautando sul tasto (extremely light bow)

pp

pp

pp

pppp

4.

Oppleser solo:
[Delte landskap, delte land og byer, vann og grenseelver mellom tungemål og høy og lav og øst og vest...]

$\bullet = 84$

Vln

Vla

Vlc

pizz. *(crush)* *3* *(l. h. pizz.)*

f *pizz.* *(crush)* *3*

f *col legno* *jeté* *pizz.* *jeté* *(l. h. pizz.)*

F

[« Men krysningen er best, et vadested, å møtes midt på brua mellom vestre bredd og østre, der det ryker, skummer, lyset bryter gjennom klare dråper og forvandler sol og vann til alle livets farger, bueformet, som portaler inn til luftas åpne katedraler, oversvømmet, orgelstøt fra vingehvaler, bønner mumlet på et mikset språk fra alle kanter, vietnorsk og vikarabisk, banglabergensk, porsgrunnpakistansk og hedemarkshebraisk. »]

Oppleser

$\text{♩} = 84$

flautando sul tasto (extremely light bow)

(detaché)

pp

3

Bratsj

IV (l. h. pizz) IV

p

flautando sul tasto (extremely light bow)

(detaché)

pp

3

al fine

Vln

3

Vlc

3

Vln

poco a poco cresc.

Vlc

poco a poco cresc.

Vln

Vlc

5.

Oppleser

vent i ca. 3 sekunder etter at musikken har begynt:
[...Så OK da! Så salig blanding, salig barm mot barm på byens bruer. Salig? Og usalig.]

Fiolin

Bratsj

Cello

change stroke on every accent individually and irregularly
sim. -----

(crush-tone with damped string)

f

change stroke on every accent individually and irregularly

(crush-tone with damped string)

f

change stroke on every accent individually and irregularly
sim. -----

(crush-tone with damped string)

f

Vln

Vla

Vlc

$\bullet = 60$
col legno
jeté

mp

col legno
jeté

mp

col legno
jeté

mp

G

[« Under barm mot barm og synlig gjennom fossebruset: veverken, en møllergutt og mjøllets mann som vasser fram med støv i øret, lo i hår og røde hender]

Oppleser

Fiolin

Bratsj

Cello

mp *pp* *mp*

col legno jeté

sul G *sul G (crush)*

8va

II *III* *III*

3 *3*

mp *pp* *mp*

[gjennom armodselsver, tørre tider, strandet tømmer, drømmer drevet opp på savnets bredd, en stokk malt opp av tørkens tenner, strødd av tid og vind på vannet gjennom århundre på hundreår og dundreår til her vi står; et blick på det fra deg er nok. »]

Vln

Vla

Vlc

p *mp* *mf* *p* *ppp*

sul G *(fig. glissando)* *non col legno* *(crush) 1st repetition only* *col legno* *(crush) 1st repetition only* *non col legno* *8va (ord.)*

3 *3*

ppp

Vln

Vla

Vlc

f p *p*

8va (ord.) *8va I art. fig.*

p *mp*

6.

Oppleser [...Du. Og jeg. Et vi. Ei bru. En vei... En foss av tid.]

vent i ca. 5 sekunder etter at musikken har begynt:

Fiolin *pizz.* *mp* *sul D col legno jeté* *p* *mf* *pizz.* *flautando* *pp*

Bratsj *pizz.* *mp* *sul D col legno jeté* *p* *flautando* *pp* *pizz.* *p* *mp*

Cello *molto espressivo* *ff* *pizz.* *mf* *ff*

[Et tre av vann og drømmer over meg. Og oss. Og blikket mitt. Og tunga mi...]

Vlc *mf* *spicc.* *f* *sul G* *(l. h. pizz.)* *fp* *s.p.* *mf*

A

vent i ca. 2 sekunder etter at musikken har begynt:

[« Usynlig i verden, synlig hvis du ser, er vi bruforbundet med dem alle før de virvler langsomt bort, så fort og endelig og synes aldri mer og driver fra oss i den kalde, stille glemselselva,]

Oppleser

♩ = 84 *8va*-----

Flolin

flautando sul tasto (extremely light bow) non vibr. *8va*-----

pp *p* *pp* *ppp*

Bratsj

pp *flautando sul tasto (extremely light bow) non vibr.* *8va*-----

art. flg.

Cello

p

[ikke Lethes vann som vasket minnet av den døde, men det valgte vannet vi som lever drukner da i og fortellinga om da,]

più mosso

Vln

p *pp* *ppp* *8va*-----

Vla

Vlc

p *ppp* *art. flg.*

[drevet ned i tankenes mørke, dunstet vekk i vind og tørke, skrevet inn i annualler, stuert vekk på biblioteker der den tause kverna maler. »]

Vln

pp *flautando sul tasto (extremely light bow) non vibr.* *8va*-----

Vla

loco *ppp* *8va*-----

Vlc

pp *sul A (flg. gliss.)* *mp* *ppp* *p* *pp* *very fast! etc.*

[Stille vann og stille strender. Badevadestrender. Lydfontener. Munner. La meg i det skjulte ned i blanke grunner, avkledd, avmaskert med egne hender.]

Opplser

Fiolin

Bratsj

Cello

mp *mf* *p* *f* *fff*

mp pizz. *(crush) (don't lift bow!)* *spicc.* *jeté pp* *jeté* *fff*

sul D col legno jeté *sul G (crush)*

mf *p* *jeté* *(crush)* *sul C (crush)*

mp *mf* *p* *f*

[Vann i øyet, dobbeltblikk og enkelt bad, en font for dåp, for lange, sammensatte navn jeg fikk, men likevel et eget navn blant mange.]

Vln

Vla

Vlc

pp *sfz* *mp* *f* *pp* *f* *mp* *f* *p* *ord.*

sul G (fig. glissando) *sul D col legno jeté* *sul G (fig. glissando)* *col legno jeté* *pizz.* *alla punta non vibr.* *ord.*

pp *f* *mp* *f* *p* *ord.*

sul A (fig. glissando) (l. h. pizz.) *spicc.* *3* *3* *3*

H

[« Født i vann og ufrivillig født, født til uvillig å dø, og skape ett av noe annet, omformes og kjenne tyngden flø og lette, ligne siv og lilje, villig la den tause kroppen lytte, klukk og smatt i vannet, små vokaler, ventelyder: dråpens stønn før dråpen slipper, rytmeplupp og blå tangenter, munns spill i det grønne govet, våte bjeller i et rom av væte, sydende sonater i et hus av låt og læte, hele ord til slutt og lydene mot syd og nord i deg. »]

Oppleser

$\bullet = 72$

Flautando sul tasto (extremely light bow)

pp

Flautando sul tasto (extremely light bow)

pp

pizz. arco

pizz. arco

pizz.

Bratsj

pp

Flautando sul tasto (extremely light bow)

pp

pizz.

Cello

$\bullet = 56$

arco

arco

arco

pizz. arco

pppp

pppp

pppp

Vln

Vla

Vlc

[Ja, jeg sover nesten, hviler helt, mens fossekallen våker, småfisk vaker ved min hvite jentefot. Vannet flyter inn i mine indre dammer, ut og inn som tidevann og kiler, dun og fuglestjert i brystet, bregnevift og lave sanger, gørr og slam og renselse og flyt...]

Oppleser

Fiolin

p *spicc.* *jeté* *sul A (flg. gliss.)* *pizz.* *col legno jeté* *flautando sul tasto* *sul E* *(flg. gliss.)*

p *mf* *p* *mp* *pp* *p* *∅ p*

96

6

II

III

III

IV

(i. h. pizz.)

3

Vln

spicc. *open string* *flautando sul tasto* *s.p.* *(crush)* *(percussive finger placement (no bow))*

mp *ppp* *p* *f_{poss.}*

III

IV

3

Vln

col legno jeté *jeté* *jeté*

p

5

6

C (slutt)

vent i ca. 3 sekunder etter at musikken har begynt:

[« ...Vannet flyter som ditt ansikt, ditt og mitt, og skyller over våre kropper, tyste talende, i nærheten og borte, os og olle, tydbare og skjulte, hvite tegn i brenningalfabetet, tegn på berget, tegn og kjært tegn over juv og bruer, bredder roper til hverandre over vannet, vann som sender sine ville ras av klarhet mot oss, hender bølger, bølger rullet inn i hånda, hånda løftet opp og tømt, ei håndfontene glitrer, gjenskinnet i blikket, gjenlyden i munnen:]

Oppleser

Fiolin

Bratsj

Cello

flautando sul tasto

ppp

f

[Et språk vi ikke skjønner straks og kanskje aldri,]

[kunnskap som fordobler refleksjonen. Bevegelse bestandig mellom ro og ro i byen, bekken, kretsløp mellom jord og]

Vln

Vla

Vlc

espressivo

f

[himmel, livets uforgjengelige H₂O. Hydrologisk kraft og hvile, dalabrei og kløftesmal som fosterstryk for sånne]

Musical score for the first system, featuring Violin I (Vln), Viola (Vla), and Violin II (Vlc) staves. The music is in 4/4 time and includes dynamic markings of fortissimo (ff) and forte (f).

[leddmjuke små som oss som rafter mellom moderlender vekk fra innerlivets lune vik og setter elleville med vårt første]

Musical score for the second system, featuring Violin I (Vln), Viola (Vla), and Violin II (Vlc) staves. The music is in 4/4 time and includes dynamic markings of mezzo-piano (mp), forte (f), and mezzo-forte (mf).

[skrik ut i elveløpet, ut mot ufrivillig durr og liv og os og død. »]

Musical score for the third system, featuring Violin I (Vln), Viola (Vla), and Violin II (Vlc) staves. The music is in 4/4 time and includes dynamic markings of fortissimo (ff) and fortississimo (ffff). A tempo marking of ♩ = 60 is present.